

НАГОРОДЖЕННЯ ЖУРНАЛІСТКИ ПАНІ МЕККОРМІК

НЮ ЙОРК. — Відома американська журналістка, пані Ен МекКормік, одержала в нагороду за свою журналістичну працю медаль від "Асоціації Американських Жінок". Медалю вручила на спеціальному бенкеті письменниці Фені Герст і в своїй промові сказала: "Впродовж тих літ ви поступали певно й автентично на самий перед доясного журналізму... Критичні роки лежать перед нами. Ми зустрічаємо на кожному кроці змінюючі зразки людської поведінки. Ваш спосіб подавання фактів без упередження і ваше прозоре думання дуже припадає спонтанічному громадянству". У відповідь пані МекКормік сказала, що в нинішній боротьбі різних суспільних струй найважливішою проблемою є свобода преси. Бо без свободи преси пропадуть усі інші громадянські свободи.

БРАВДЕР ОБОРОНЯЄ СОВЕТИ.

НЮ ЙОРК. — Ерл Бравдер, головний секретар американської комуністичної партії, виступив минулого понеділка в Медисон Сквер Гардені перед 22,000 учасників промову, в якій заважно обороняв Совети та їхню заграничну політику, називаючи її "миролюбною". Своєю політикою Совети розірвали виступ Рим—Берлін—Токіо, говорив Бравдер, і тим зробили добру прислугу Америці. Бравдер накликав на папу римського за те, що той осуджував американське розділення церкви від держави, що, на думку Бравдера, є основою американських свобод та американської демократії. Водночас він запевняв американських католиків, що нічого проти них не має та обстоює свободу релігії.

ФРІЦ КУН ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ ЙОРК. — Провідник німецько-американського "Бунду", Фріц Кун, червоновів та затикав обличчя руками, коли на судді відчитувано його любовні телеграми до жінки, котрій він організував гроші платити транспорт меблів. На ту ціль Фріц Кун витратив понад \$700. А є ще інші суми, які він зуживав для своїх чисто особистих справ і за що його потягнуто до суду.

ІРЛАНДІЯ ПРОТЕСТУЄ.

ВАШИНГТОН. — Ірландський представник у дався до департаменту стейту і запротестував проти того, що американський уряд зачислив Ірландію до воюючих країн та на основі того заборонив доплив американських кораблів до Ірландії. Ірландія є цілком нейтральним краєм і задумує оставити нествореною. Вона потребує американських продуктів і бажає з Америкою продовжати торгівлю, говорив представник.

ГОРІВКА — ЦЕ СПРАВА СТЕЙТИВ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий Суд станув на становищі, що виріб, продаж та імпорт ріжних горівок до стейту належить виключно до законодавства даного стейту. Кожний стейт може регулювати ті справи так, як вважає за відповідне, а навіть може собі запроваджувати повну промислову.

ЗАСУДИЛИ РЕКТОРА УНІВЕРСИТЕТУ.

БАТОН РУЖ. — Суд засудив президента стейтового університету Луїзіани, Сміта, на збірну кару 10 літ тюрми за те, що на своїх становищі він здефравдував сотки тисяч державних грошей. Смітові закидали 23 проступки. Та коли він признався до перших чотирьох, суд далі не входив у справу і засудив його на 10 літ.

ГОЛ ІДЕ НА ВАКАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол виїздить на тиждень на вакації. Супроти цього сподіваються, що хоч ситуація в Європі, зокрема в Фінляндії та Голандії, напружена, то мабуть ні Німеччина ні Совети в тім тижні нічого конкретного не розпочнуть.

ЗРІСТ ЗАНЯТИХ РОБІТНИКІВ У ПРОМИСЛІ.

ВАШИНГТОН. — Секретарка праці пані Перкінс заявила, що в цій році фабричний промисл досягнув таке саме високе число зайнятих робітників, що було в 1929 році. В цій році число зайнятих робітників зросло на мільон двісті п'ятдесят тисяч. Проте є ще в фабричному промислі багато безробітних, а то тому, що що року приростають нові люди, а крім того машини уліпшення далі конкурують з людьми і витісняють людей із заняття.

ТРАСЕННЯ ЗЕМЛІ НА ЗАХІДНІМ ПОБЕРЕЖЖІ.

СІЕТЛ. — На західному побережжі зареєстровано сильне трясення землі. Трясення появилася серед ночі й багато людей, не знаючи що буде далі, по-вибігали в нічних убраннях на вулиці. На щастя, трясення не скріплялось. Воно скоро втихло, не наробивши ніякої шкоди.

ГІВНИЙ УЧИНІК СТАРЕНЬКОЇ РІЗЬБАРКИ

ВАШИНГТОН. — Гіва, яка виставлена в музею штуки, біля 60 років, різьбарка, Адельяда Джансон, що колись мала славу і багатство. Її різьби є уміщені в самі капітолію, а також у ньюйоркському музею штуки. Та на старість вона зубожіла, а покупці різьб відмовлялись приймати її речі, кажучи, що вона від сорока літ "артистично мертва". Це так роздарило стареньку різьбарку, що вона молодком почала розбивати свої виріблені статуї, яких серед інших відносин вартували сто тисяч доларів. А коли вона своєю старечою силою не всилі була їх розбити, то закидала робітників. Знищивши свої твори, вона повідомила про це журналістів і показала їм руїну. При тім додала, що на старість попала в такі матеріальні клопоти, що втратила свій дім, від якогось часу мешкала в неопаленій хаті та не мала що їсти.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВИСТАВИ НА НАСТУПНИЙ РІК

15 великих підприємств, що брали участь у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 році, вже підписали контракт з виставовою корпорацією й обіцяли брати участь у виставі в 1940 році.

Іх експонати оцінюють на 20 мільонів доларів.

ВИПІВ ДВІ ЧАРКИ, І \$6,000 ПРОПАЛО

Мов Гробмен, 32-літній фабрикант з Ровей, Нью Джерзі, доніс поліції в Провіденсі, Род Ай., що, ідучи кораблем з Бостону до Провіденсу, він пішов грати в карти з громадянською пасажирів. Він випив дві чарки горілки й заснув у своїй каюті, в котрій вони грали. Коли пробудився, корабель стояв уже 5 годин у порті. Оглянувши свої кишені й відкрив, що в нього украдено 6,000 доларів.

ОСЕРЕДОК ДІАМАНТІВ ПЕРЕНОСИТЬСЯ ДО НЮ ЙОРКУ

Багато причин причиняється до того, що бельгійське місто Антверпен перестає бути осередком діамантового промислу та що цей осередок переноситься скоро до Нью Йорку. Кажуть великі фірми різання діамантів, що якби не високі робітничі заплати, що панують в Америці в порівнянні з Бельгією й полудневою Африкою, то центр цього промислу вже давно був би в Америці.

БІВ НАРЕЧЕНУ ПРИПАДКОВО

Велика лава присяжних суддів у повітовому суді в Гекенсек, Нью Джерзі, вислухала свідків у справі вбивства панни Джови Оберле й наріченою Вільямом Донкеном і прийшла до переконання, що Донкен убив дівчину не хотючи. Донкен говорив, що він прицільвався з револьвера до своєї нареченої, не знаючи, що в ній була одна куля. Мати дівчини теж присвідчила, що дочка впала жертвою випадку.

ВЧАТЬСЯ ВІД ДОСВІДУ

Роберт Тейлор і Ернст Лінтнов вибралися в подорож на медведів в долині Редінга, в стейті Каліфорнія. Як Лінтнов закривався рачки до медведя, Тейлор узяв його за медведя й стріляв. Попісля, але не скажучи небезпечно. Тепер радять усім, що подорожують на медведів, не підкрадатися до медведя, на ногах і руках.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ

БЕРЛІН. — Згідно з новим розпорядком німецький громадянин може купити в одному році тільки одно вбрання, одну сорочку і п'ять шкарпеток.

ЛОНДОН. — Від половини грудня буде можна діставати в Англії масло й солонину тільки на картки, з чого англіїці дуже невдоволені.

ІТАЛІЯ НЕ Є ЗА НАЦІСТІВ

РИМ. — Вирджінію Гайда, що є речником офіційної фашистської політики, пише, що Італія ніколи не була про-німецькою. Італійці, пише Гайда, обстоюють тільки свої власні інтереси. В Італії існує тільки один напрям — проіталійський. Тому нерозумно говорити про якийсь пронацистський напрям, бо такого нема. Італія дбає про свої інтереси, в першу чергу про те, щоб була господарем на Середземному морі, а не "меншиною", за яку її хочуть брати ті, що хотіли би бути виключними панамі цього моря.

ПОСАДНИК МІСТА ЛИШИВ МАСТКУ 50 ДОЛАРІВ

У стейтовім суді в Філадельфії занотовано тестамент бувшого посадника того міста, С. Дейвиса Вилсона, з котрого видно, що він оставив усього 50 доларів.

Його дім був так сильно обдвожений, що незадавог по його смерті його вдова втратила й мусіла з нього вибиратися.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА В ЛИТВІ

КАВНАС (Литва). — Згідно з новим советсько-литовським договором має Литва прийняти на свої землі 20,000 советських жовнів. Перша частина вже прийшла. Буде вона розміщена на литовсько-німецькій пограниччі. Крім свого військового матимуть іще свою летунську базу, віддалену одну мілью від Вільни.

ПРИЙМАЮТЬ ЖИДІВ

КАВНАС. — Литва прийняла нових 1,500 жидів, вигнаних німецькою владою з території, що є під німецькою окупацією. Литва, як відомо, є завалена польськими втікачами, яких нараховують на десятки тисяч. Найбільше між ними польських урядовців і жидів.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ СВОЇ ДВА КОРАБЛІ

ЛОНДОН. — Німецька залоза двох німецьких товарних кораблів, Мекленбург і Парана, що кружляли по Атлантиці, затопила ті кораблі, коли зайшла небезпека, що вони можуть попасти цілими в англійські руки. Бритійські воєнні кораблі вирятували залозу згаданих кораблів.

СПОВНЕНА ПОГРОЗА

До мешкання д-ра Кембела в Сіетлі, в стейті Вашингтон, упав крізь вікно камінь, до котрого була привязана записка: "Я адарю в опівночі. Зложіть два долари на ганку, або... Лікар і жінка не звертали уваги на погрозу. Та три минути перед 12. годиною вночі вони збудилися з сну: цілий дім дрожав, вікна дзвеніли. Були певні, що бандит виконує погрозу.

Та скоро вони переконалися, що це був землетрус. Навістив він ціле північно-західне побережжя Тихого океану, дався відчутти в містах Портленді, Такомі, Сіетлі й Венкувері. Люди були сильно перестрашені, але поважних шкід не було.

"НАЙБІЛЬШ ДЕМОКРАТИЧНІ ВИБОРИ" БУЛИ В — ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Таке наказала Москва заявити послам Народного Зібрання Західної України.

МОСКВА. — Англійська пресова агенція Райтера, повідомляючи про вибори, що їх переведено на західно-українських землях під Советами, скритикувала спосіб переведення тих виборів і подала, що голосувало тільки 25% сільського населення і 50% міського. У відповідь на це проголошено заяву деяких послів Народного Зібрання, в якій кажеться, що "цілий світ знає, що у виборах до Народного Зібрання Західної України, переведених на основі найбільш демократичного виборчого закону, з загального числа 4,766,275 осіб, голосувало 4,483,997 або 92.83%". Відозва подає ще до відома "лондонських опікунів розгромленої польської шляхти", що тепер уже не існує і ніколи більше не буде існувати польсько-румунська границя, як подавав англійський кореспондент, а є советсько-румунський кордон.

КУДИ НІМЕЧЧИНА ЗВЕРНЕ СВОЙ УДАР?

ПАРИЖ. — Поголоска про те, що Німеччина збирається напасти на Голандію і Бельгію, не мають виправдання, пише один з французьких часописів. Ті поголоски, пише цей часопис, розпускає навмисно Німеччина на те, щоб відвернути світову увагу від її чергового властивого наступу, який буде звернений проти — Мадящини і Югославії.

ЦІКАВІ ЛЕТОЧКИ, РОЗКИДУВАНІ ПО ВАРШАВІ.

КОПЕНГАГЕН. — Над Варшавою літали літаки, яких походження годі було розпізнати, і розкидали летючки, друковані польською й московською мовою, в яких наклеювано людиність Варшави не слухати німецького Гештапо і не піднімати жидівських погромів. Летючки передають менш більш те саме, що було передаване советською радіовою станцією з Києва, що брала в оборону польську людиність перед німецьким терором.

ХОЧУТЬ ПОКАЗАТИ СЕБЕ В ДОБРИМ СВІТЛІ.

ВІЛЬНО (Литва). — Советська влада звернулася до заграничних кореспондентів з прохотенням, щоб доставили їм літаки, щоб при їх допомозі обіхали табори полонених і переконалися, що Совети обходяться з польськими полоненими й інтернованими дуже добре. Кореспонденти, між якими були й американці, відмовилися від того, щоб їздити в мундурах советських офіцерів, як це їм запропонували Совети. Заявили, що готові подорожувати в такий спосіб, щоб кожний їх міг пізнати, себто щоб могли мати опаску з ознакою воєнного кореспондента.

ДАЛЬШІ НАРІКАННЯ НА НІМЕЦЬКУ ОКУПАЦІЮ.

КОПЕНГАГЕН. — Кожного дня передає преса спеціальні відомості з Варшави і польських земель, що є під німецькою окупацією. Усі ті звідомлення стверджують постійно одно й те саме: в цілій Польщі панує страшний німецький терор. Пишуть, що німці палять тепер масово твори найкращих польських письменників та винищують твори польської штуки. Як також усе те, що нагадує польську історію, звязану з польським патріотизмом і польським білим орлом. Особливо мають нищити підручники польської історії. На її місце мають давати книжку Гітлера "Майн Кампф", яку видано двома мовами: німецькою і польською, і в якій є новий розділ про "визволення Польщі", написаний Ф. Ебером. Нацисти кажуть полякам, що Польща буде колись іще "дякувати" Гітлерові за те, що сталося, бо доперва тепер Польща стане дійсно культурною державою і сильною з економічного боку.

НЕМА ЗГОДИ.

МОСКВА. — Советська преса далі сильно атакує Фінляндію за те, що не хоче розуміти советських інтересів і не відступає своїх островів на те, щоб там Совети могли збудувати свою морську базу. Поки що так є, що Фінляндія не уступає і береже своєї незалежності. Переговори між Фінляндією й Советами перервано, а тимсамим положення стало грізніше, бо можна надіятися з боку Советів якоїсь "несподіванки".

РАДЯТЬ ВЕРХОВНІ СОВЕТИ УКРАЇНИ І БІЛОРУСИ.

МОСКВА. — Советська преса подає, що в Мінську, столиці Білорусі, й у Києві, столиці України, відбуваються наради Верховних Советів, щоб вирішити прохання Народних Зібрань Західної України і західної Білорусі в цілі прилучення тих земель до советської України і Білорусі.

КНЯЗЬ ВІНДЗОРУ НА ФРОНТІ.

Бувший англійський король (направо) оглядає карти бою, що йому їх показують французькі генерали.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакції не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТИГР, ЙОГО ШКІРА І ЙОГО НАТУРА

Польський уряд, що повстав на еміграції й нині урядом в Парижі, зробив останніми днями кілька публичних актів, які преса Англії й Франції негайно підхопила й рознесла по світі як енуціяції першорядної ваги для будучини.

У першому з тих актів польський уряд фактично відправляє Сміглого-Ридза за становища команданта начального й верховного інспектора польської армії. В другому емігрантський уряд офіційним декретом розв'язує польський сойм і сенат, бо вони „не сповнили вимогів держави“, бо вони не відбили публічної опінії і не подбали за зміну виборчого закону з 1935. року.

Перший акт це осуд начальної команди польської армії, другий акт це осуд законодавчого тіла польської держави. Перший акт між рядками складає вину за розбиття армії на маршала Сміглого-Ридза, другий вину за громадянську слабкість польської держави польський сойм, а посередньо польську диктатуру, що такий сойм установила.

В одному й другому акті є певне зерно правди. Нема сумніву, що те командування польської армії, що його дав маршал Сміглого-Ридза, було важним чинником у заломанні цієї армії. І нема сумніву, що польський виборчий закон і польський сойм, „вибраний“ на його основі, причинився немало до ослаблення Польщі в критичну хвилину.

Та з цих фактів газети пропаганда старається зробити багато більше: вона додає у цих актах доказ, що Польща вже перейшла швидко через стадії помилок, що вона вже не буде робити наново цих дурниць, які робила давніше. З писання й пропаганди виходило, що головна помилка, до якої признається польський уряд на еміграції, це диктаторські засоби правління державою. Мовляв, Польща розуміє вже добре, що найфатальнішу помилку новочасної польської історії зробив іще покійний маршал Пілсудський, коли він доконав у 1926. році державний замах у Польщі й, завернувши її з дороги до демократії, повернував до диктатури й своєрідного фашизму. З цього самопризнання поляків до помилки прихильна їм пропаганда робить висновок, що Польща вже не повторить помилок, до якої вона признається.

Саме цього висновку не можна не признати задалеко йдучим. З того, що Рачкевич, Сікорський і Залеський зробили публично признання до помилок, ще не виходить, що це признання перейшло нині або колисьбудь перейде в свідомість польського народу. Що польський уряд на еміграції відчуває потребу битися в груди й сипати собі попід на голову, це зовсім зрозуміло, однак з цього ще не можна робити висновку, що так почувається хочби невелика більшість польського народу. Минула історія Польщі показує, що провідники Польщі в минулому вже кілька разів признавали, що Польща впала через ломання свободи народу, проте скільки разів Польща наново діставала нагоду показати, що вона вже інша, вона все показувала, що лишалася така сама. Тигр може й колір шкіри змінити, але натури не змінє.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО У КНЯЖИХ ЧАСАХ

Написав: І. К.

Яка численна була варязька дружина перших київських князів, про це є тільки легендарні оповідання наших і чужих літописців (80,000 Олега, 60,000 Святослава й ін.). В дійсності дружина не мала більше як кількості людей. Вище подана вістка Ібн-Фадлана про 400 воїків при київським князі найбільш правдива. З пізнішого часу літописи кажуть про 1,000 варягів, яких Ярослав дістав з моря. За оповіданнями сати Еймунд приїшов в Україну з 600 воїками.

Узброєння варягів дуже відрізнялося від давньої слов'янської зброї. Варязький воїк мав на тлі броню (старонімецьке *brünna*), плетено з залізних ланцюжків, на голові шолом (гольмське *hiltm*), для охорони від ворожих стріл довгий шит, що заслоняв півтіла; до наступу довгу спису і до боротьби зблизку меч (гот. *tekeis*), обосчний — бий підіймають хоругви. Вій-

ЗА ЩО ВІЙНА?

Це те питання, яке тепер ставлять собі розумні люди в Америці, в Європі, а то й у цілому світі. І тому цілком слушно йде з усіх сторін на тиск на альянтів, щоб вони висказалися за свого боку трохи виразніше про цілі війни. Замало повторювати весь час одне й те саме, що постійно підкреслювало в часі минулої світової війни, що то ніби війна за перемогу демократії. А також те, щоб звільнити світ від Гітлера, не є ще достаточною відповіддю, як не було відповіддю минулої війни домагання альянтів, щоб німці скинули кайзера, бо й це, як потім виявилось, до справедливого миру не довело.

Отже питання, за що йде війна, дуже турбує український народ. Особливо, коли читає про такі заяви як французького президента Лебруна, що в основу нового замирення кладе те, що Німеччина має направити „несправедливості, що їх завдала Австрії, Чехословаччині й Польщі шляхом насильства“. Ми бачимо, що знову говориться про держави, і то між іншим і такі, що самі були оперті на насильстві, а нічого не згадується за народи, що були гноблені. Бачимо, що альянти дають заяви щодо „несправедливостей“ таких держав, що самі були „несправедливими“, що самі гнобили і були „нападниками“, а нічого не заявляють про ті держави, що були нападнені ще тому 20 років, а так було з українською державою у Львові й Києві.

Те, що тепер діється в Польщі, в центрі альянтської політики, де перебуває новий польський уряд, повинно альянтів чогось навчити. Бож цілий світ тепер пізнає, ким був той славний усюди польський дипломат полк. Бек, про якого й американські газети писали як про одного з найспосібніших, найзручніших і найрозумніших світових дипломатів. Тепер мають альянти нагоду пізнати, ким був і той великий маршал Сміглого-Ридза, а з ним і всі, що творили мозок Польщі і її військову силу, на яку покладали стільки надій. Є отже добра нагода пізнати, від якої диктатури приходилося мільонам українського народу в Польщі стільки витерпіти.

Як бачимо, то за ту несправедливість, яку треба було знести Західній Україні через Польщу, тепер ніхто з альянтів і словом не згадає. Ніхто з них не пригадає собі, що західно-український народ мав свою державу, на яку Польща напала. Ніхто не згадує і за ту другу несправедливість, що тепер ті землі забрали Москва, щоб їх нищити так, як нищили землі Великої України.

Говорити про „несправедливість“, які повинно зліквідувати нове замирення в Європі, згадувати за кривди малих народів, а поминати цілковито мовчанку ту величезну кривду, яку завдало 45 мільонам українського народу, що є далі під насильством і під окупаціями — є нічим іншим, а новою несправедливістю. І то — альянтів.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ І ІМІГРАЦІЇ

(За часописом „Проблем“, Прага).

З Берези-Каргузької

Звільнилося понад 6,000 в'язнів, у тому кілька тисяч українців, з яких частина знаходиться в східній Пруссії, а частина на території бувшої Польщі (Краків), частина на Холмщині, в Ярославі, Перемишлі і на Лемківщині. Між ними вийшов на волю Юліан Васія, відомий ідеолог українського націоналістичного руху, якого довгі роки мучили поляки в найгірших тюрмах і найгіршими муками.

В таборі Отмахав.

В німецькому таборі Отмахав знаходиться понад 150 українців з різних польських тю-

рем, між ними Дарія Гнатівська-Лебідь, Олена Жарська, Олена Штокало, Теофіля Яворська, Марія Волошин, Дарія Риль та ще кілька українців, засуджених у процесі Перацького. Крім них три священики: парох з Стрия о. Роман Цурковський, о. Григорій Музичка — декан села Чертеж коло Журавна, о. Микола Дубицький з Люблянець коло Стрия.

Бандитизм.

В часі конвою українських в'язнів з Пйотркова до Варшави, поляки розстріляли багато українських в'язнів, між ними

свою, каже Еймунд. Лев Діжон оповідає: „Руси блискавично, уважали за великий сором, якби греки побили їх і позбавили слави, яку вони мали у сусідніх народів, що все перемагали... Вони ніколи, хоч і переможені, не віддаються в руки ворогів; як не сподіватися вирятуватися, востропляють собі в нутро мечі й так себе забивають. А це роблять тому, що мають таку віру: кажуть, що забиті ворогами на війні після смерті, як душа вийшла з тіла, служать на тому світі своїм убицтвам, — боячись такої неволі, вони самі себе забивають...“ Такий релігійно-моральний світогляд давав варязьким частинам незвичайну силу і вів їх до перемоги.

У стріч з слов'янським ополченням варяги мали рішучу перевагу. Своєю зброєю, організацією, духом вони стояли безмірно вище від слабких слов'янських формуцій. Слов'яни мусили піддаватися під удар і їхню владу. Варязьке завоювання дало Україні незвичайні користі: під впливом варягів зорганізувалася самостійна українська військова. (Д. буде).

ми Іванну Грициляк з Перемишля.

Українські націоналісти на волі.

З Тарнова звільнилося понад 150 українських в'язнів-націоналістів. Перед звільненням поляки розстріляли Романа Мигалю, засудженого у процесі Перацького на до смертну в'язницю. На волі є Мицик (засуджений на 15 років), Ярослав Старух (засуджений на 13 років), Василь Ривак, Яків Бусел, Степан Пшеничний, Ігор Шубський, Михайло Коржач (всі засуджені на 12 років), Микола Скопюк, Михайло Лапунька, Поляновський і Закошгүй (на 10 років), Микола Мостович, Микола Кос, Микола Запучний (на 9 років), Ярослав Горбовий, Олександр Бусел, Грицай, Хомишин, Євген Кручовий, Юліан Кручовий, Андрій Луцик і Павло Луцик, о. Табаковський, К. Яковлів - Церкевич (на 7 років) та багато інших засуджених від 5 до 6 років і на 4.

Польські звірства.

При транспортуванні — Седлець - Берестя — поляки вели 210 німців і 20 українців. Всі були заковані до ланцюгів. Хто в дорозі не міг іти, того розстріляли. Тоді забили 27 німців. З українців забили інж. Мельниковича з Мясло - союзу та Северина Маду, засуджено на до смертну тюрму у львівській процесі. При тім вдалося втекти: Микола Лемаков, засудженому за вбивство секретаря советського консульства у Львові на до смертну тюрму. При втечі був ранений у плече. З ним утік Микола Клемишин і Матла, оба були засуджені на в'язницю.

Вийшли на волю.

З інших українських націоналістів вийшли на волю: Василь Качмар, Роман Рак, о. Кладочний, Остап Рукавечик, Іван Мітрінга, Дмитро Грицай, Ростислав Волошин і д-р Степан Шухевич.

Бій зачався.

Львів. Советська влада в Галичині виповіла явний бій греко-католицькій Церкві і УНДО-ві. Мотивують це тим, що як греко-католицька Церква так і УНДО в критичних днях заявили лояльність Польщі і готовість іти за нею до бою. Але правдивий мотив є той, що згадані установи є українськими!

Ворог число 1.

Вже в перших днях советської окупації Галичини і Волині зачали большевики громадно і в немилосердний спосіб розстрілювати українських націоналістів. Українські націоналісти — члени ОУН — вже давніше були проголошені Москвою за „Ворога число 1“, якого треба нищити вогнем і залізом усюди, де лише попаде. Тієї методи точно придержуються тепер московські большевики в Західній Україні. Та незадовго приїде пора, коли український народ зможе в належний спосіб відплатитися!

З БУКОВИНИ І БАСАРАБІ.

Румуни визнали українців за „меншину“. Німецький щоденник „Шайт“ помітив передовицю, присвячену радикальній зміні курсу румунської влади супроти меншин. Румунська влада нібито зрозуміла незадовольняюче становище меншин і вирішила піти на культурно-освітні уступки. Часопис влучно підмітив, що перший раз визнано українців за меншину. Українцям дозволено викладати частину предметів у народних школах українською мовою. В щирість цієї зміни тяжко нам повірити, швидше насувається думка, чи не діяв тут респект перед косоокими „соборателями“. Крах Польщі показав, що значить мати під-

час конфлікту вороже настроєні до себе меншини. Що торкається т. зв. полемі, то вони абсолютно невистарчальні (значно менша болгарська меншина в Добруджі дістає дві гімназії). Зрештою ніякі полеміки українців не задовольняють — задовольнимся тільки тоді, коли ми самі впорядкуємо свої справи згідно з нашими державними потребами. Що до цього не радимо нікому робити собі марних ілюзій. Проречисто це показують всі українські нормалізації та автономізації.

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Нові переслідування українців.

Мадяри зачали новий терор над українським населенням в Карпатській Україні. Бють і арештують хоч за яку дурницю. Багатьох українських селян змасакували до нестями.

Судять українських націоналістів.

Ужгород. Краєвий суд в Ужгороді засудив кількох українських націоналістів від 3 до 6 місяців тюрми за протимадярську пропаганду. Але навіть краєвим судом не відстрашать мадяри українців від боротьби проти мадярського ярма, терору і мадярського дикунства.

Мадяри далі убивають наших свідомих людей.

Наспіла трагічна вістка, що молодого, свідомого українця, вчителя Цендру, родом з Руської Долини, мадярські терористи пігнали на другий світ... Дикі азіати знущуються над безборонними далі. Не досить було крові від березня, ще й тепер свідомих українців убивають... Мадярська бестяльність не знає границь. Ще й тепер вночі стане перед вашою хатою авто, вибере вас із ліжка з тим, щоб ви більше додому не вернулись... Світ не знає про те, світ мовчить... Цензура така страшна, що з Хуста йде лист по два тижні і досить найменших натяків про терор, вже лист не переїде.

Вбили двох мадярських жандармів.

Ясіня. По окупації советськими військами Західної України, в Ясінію настала між комуністами велика радість. Були то переважно жиди. З того приводу понавішували високі по деревах червоні прапори з комуністичними відзнаками. Мадярська жандармерія арештувала за те кількох українців. Деяких військовий суд засудив на високі кари. Українці, щоб за те пімститися, забили двох мадярських жандармів. Виновиликів до сьогодні не відшукано. Мадярська преса на днях повідомила, що вони втекли за Карпати.

Рекрути повтікали за корон.

Солотвина. З початком жовтня мали всі новобранці народувати до війська. При тім показалося, що на 60% рекрутів втекли за кордон. До Солотвини прибуло з Тересви замість 50 лише 20, що не мали змоги втекти за границі. Таку „велику любов“ мають українські хлопці до „корони“ св. Стефана!

Страх, чи „милосердя“?

Ужгород. Мадярський парламент відголосував закон, яким встановлюється другою „державною“ мовою (перша мадярська) в Карпатській Україні — мова „угорусская“. Тепер не знати, чи то зробили перед страхом чи з милосердя, якого (як всім відомо!) мадяри вважали до нікого не мають. Фактом є, що відколи Совети на Карпатах, в Мадярщині настав великий переполох, щоб Совети не забрали Карпатську Україну.

Настає велика нужда.

Хуст. В Карпатській Україні відчувається великий недоста-

ток промислово-текстильних, а таксамо і земледільських продуктів. Нафту, перець, риж, цукор, каву вважали неможливо дістати. Все немилосердно подорожало. Навіть таких продуктів і то за високу ціну тяжко дістати, яких Карпатська Україна мала надміру багато і з яких могла вивозити навіть за границю. Так прим. дрова, що колись коштували 35 К, сьогодні коштують 15 пенгів, то є коло 100 К. Населення в Карпатській Україні з болем серця згадує золоті часи Української Влади, коли всього подостатком і дешево можна було дістати! Евакують Карпатську Україну.

Севлюш. Як день так ніч безперестанно переїжджає через наш Севлюш маса потягів довезених і повнісенько наповнених нашим найкращим деревом і сіллю. Окремі потяги везуть дорогі меблі і все, що лише можуть мадяри викрасти з Карпатської України, везуть до „материни“ (оньорсагу).

Нові мадярські концентраційні табори!

Мукачів. Мадяри відкрили нові концентраційні табори для українського населення. Арештують кого попало і лише українців. Багато забрали селян із Страбичова та інших сіл. Арештують і саджають до концентраційних таборів під претекстом, що то „комуністи“ і мовляв, ширять „комуністичну пропаганду“. В дійсності арештують за те, що українці.

Будують касарні.

Ужгород. Хоч мадяри не певні, що остануться в Карпатській Україні, то всетаки будують нові військові касарні. В Перечині будуть біля складу фабрики Багліні великі, поверхові касарні для артилерії. У Великій Березині, по обох боках пристанку залізничної доріж, для 21. гранічарного прапору. Крім того в Сваляві, Воловім, Бичкові, Рахові (на Ланероних полях) і в Ясінію для гранічарського прапору.

Бються большевики.

Відколи советські війська зайняли Західну Україну, мадяри у великому страху. Війська мають побіля границі здовж, навіть дістало гарнізон і таке село, як Волове. Але за те багато людей знаходиться можливість і втікають до Галичини. На стінах домів появляються вночі написи: Хочемо прилучись до України! Геть з мадярами! Нехай живе Україна! Хай пропадуть мадяри! і т. п.

З Гуцульщини до Львова поїхала делегація, на чолі з бувшим послом чеського парламенту комуністичної партії, Борканюком. Делегація просить советські війська зайняти Карпатську Україну.

Населення ненавидить килить проти мадярів, що не дозволяють навіть співати по українськи. Наша мова вигнана із шкіл, з урядів, то нема іншої дороги, тільки до української соборности... Це мадярські бандити добре знають і замкнули границі майже герметично. Жадну брошуру, жадну книжку не перепустять.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Гемонд, Інд. — Допис п. І. Матейчука про збори відділів У. Н. Союзу одержали. Не поміщуємо тільки тому, що вже ця справа є звітвана в „Свободі“ п. С. Куропасем у „Шікаговській хроніці“.

І. Я., Питсфілд, Масс. — У „Свободі“, в рубриці „Як ми помагаємо Рідному Краєві“, з 15 жовтня ц. р. подана була жертва у висоті \$15 з Амстердаму, Н. П., а мало бути з Питсфілда, Масс.

• 3 ДНЯ •

ПЛУТАННЯ СОЦІАЛІЗМІВ.

Недавно лідер американських комуністів, Ерл Бравдер, виступив у Бостоні з промовою, в якій закликав американських комуністів, щоб скорим темпом постарались впровадити в Америці соціалістичний лад, на який самий спосіб, як це зроблено в СРСР. Комуністичний лад Бравдер назвав „соціалістичним“.

Фактично комуністичний лад є „соціалістичний“, а комуністи називають себе такими „соціалістами“, що мають відвагу довести соціалістичну науку до її логічного висновку.

ІНШІ СОЦІАЛІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Проте інші американські соціалісти, що називають себе „соціалістами-демократами“, поспішно запротестували проти промови Бравдера та заявили, що з його „соціалізмом“ не мають нічого спільного. „Соціалізм Бравдера нічим не різниться від жорстокої диктатури фашизму і нацизму“, говорять американські соціалісти-демократи, що ще недавно кумалися з комуністами й творили з ними спільні „народні фронти“, а їхній Другий Соціалістичний Інтернаціонал проголосив поміч Третью Інтернаціоналові.

РОЗРИВ.

Нагло пірвання звязків і тяжкі закиди на адресу комуністів, мовляв, вони „в ніч не різняються з нацистами“. Шкоди такої сталося? Може в останніх місяцях Совети прийняли якісь основні зміни в своїй ідеології? Ні. Совети ні трошки не змінилися від десятих останніх літ. Цілий час вони були такі самі деспотичні, жорстокі й „подібні до нацизму“, як і нині. Але багато соціалістів-демократів не хотіли цієї подібності перед тим добачувати. Вони добачували „демократію“ в Советах і йшли з комуністами в „народні фронти“, помагали вибілювати Совети та широко рекламували советську „конституцію“ як „демократичну“. Та „конституція“ далі стоїть у Советах, неперушно. Її не викинули, не змінили. Чомуж нагло Совети стали нагло в чаш усіх соціалістів-демократів „деспотичними“? — Отже тому, що Совети заклали мир з Гітлером.

Так, тому. Значить не з ідеологічних причин, тільки виключно з причин заграничної політики багато соціалістів-демократів передтим вихвалявали Совети, а тепер виключно з тих самих причин заграничної політики їх гудять.

РІЖНИЦІ В СОЦІАЛІЗМАХ.

Безперечно, ідеологічні різниці в соціалізмах такі є. Ми знаємо, наприклад, що хоч комунізм, фашизм, нацизм, під оглядом соціального устрою дуже до себе подібні, то все-таки вони основані на цілком відмінних фундаментах. Комунізм, бодай у своїх початках, оснований на міжнародній співпраці з іншими комуністами по цілм світі та солідаризується з іншими соціальними верствами; зате фашизм і націонал-соціалізм, чи коротко „нацизм“, опираються виключно на своїй власній нації, а з чужими соціальними верствами зривають звязки.

Станувши на відмінних основах, комунізм і нацизм менше більше прямують до тих самих суспільно-економічних реформ. Себто, стараються знищити приватний капітал, або взяти його під свою контроль (комуністи цілком перебирають під свою управу капітал, а фашисти і націонал-соціалісти дають йому маленький круг діляння, але над усім дер-

жать свою руку). Далі, комуністи і націонал-соціалісти нищать політичні партії, ослаблюють, або нищать вплив церкви, контролюють пресу, письменство, мистецтво та всякі засоби, що різблять публічну опінію. Одним словом — заводять деспотичну диктатуру.

СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИ.

Про роботу і вигляд двох названих соціалізмів, себто комунізму й націонал-соціалізму, всі добре знали передтим, могли виробити собі докладний образ про їх устрій.

Але до чого прямують так звані „соціалісти-демократи“? В чому заключається їх програма? Як виглядатимуть їх соціалістичні реформи? Що вони хочуть „соціалізувати“? Про це вони чомусь виразно не говорять, а всіляк запити на ту тему заглушують своїми запевненнями про „демократію“. Та демократи називають себе нині також і комуністи, а навіть і нацисти. Коли не таку „демократію“ мають на увазі наші „соціалісти-демократи“, то хай виразно скажуть яку? Як суспільно-економічні галузі й інституції вони задумують соціалізувати до якої міри?

НЕ СТИДАТИСЯ СПРАВЖНЬОГО ОБЛИЧЧЯ.

Коли наші „соціалісти-демократи“ задумують дійти до того самого „логічного висновку“, що комуністи, то хай вони не маскуються як „демократи“, бо вони є звичайні комуністи. Коли ж вони не хочуть дійти до „логічного висновку“, а хочуть покласти лиш певну контролю на капітал і

лишити приватній ініціативі та приватному капіталові маленький круг діляння, то їх реформи дуже пахнуть тим, що вже є в Німеччині й Італії...

Одним словом, хай „соціалісти-демократи“ виразно скажуть, як саме вони задумують виконати те чудо, щоб без поламавання цивільних свобод покласти контролю над ріжними суспільно-економічними галузями та інституціями. А коли вони признають, що цього „чуда“ виконати не можна, то хай тоді не виступають як „соціалісти“, а хай признають, що вони є демократи з капіталістичним світоглядом; що вірять у повну свободу суспільних динамічних сил; вірять у приватну ініціативу; вірять у приватну власність і капіталізм; вірять у класові ріжниці.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Замовляйте тепер різдвяні картки, поки ще є добрий вибір.

Кожного року деякі замовлення приходять в останній тиждень перед Різдвом. Тоді почта заванеза різдвяними посилками і тяжко, щоб картки були одержані вчас. Не чекайте до останньої хвилини, але замовляйте тепер, щоб бути певним, що буде мати ці гарні картки вчас.

Книжкові картки з віршом на Різдво 5 ц.

Нові українські картки, з кольоровими зображеннями без викупу, різних різдвяних поздравлень, надаються на різдвяні картки, особливо до американців 5 ц.

Ми платимо пересилку. На С.О.Д. не висилається. До замовлення треба залучити надійність. Виразно зазначити, якого роду картки Вам вислати.

„СВОВОДА“
81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УКР. НАРОД. СОЮЗУ В НЬО ЙОРКУ

НА ПЯТНИЦЮ, 17. ЛИСТОПАДУ Ц. Р., В ГОД. 8. ВВЕЧІР В КАРПАТІАН ГОЛІ, 217 Е. 6. ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ

СОЮЗОВІ ЗБОРИ

Ціль зборів — точне обговорення справи Союзного Ювілею, що має відбутись 17. грудня ц. р. Проситись всіх відділових урядників прибути на ці збори.

ЗА КОМІТЕТ: Е. Ляхович, голова; П. Кучма, секр.; І. Галичич, кас.; І. Гузар, головний радний У. Н. Союзу.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ 206, 241 І 368 з WOONSOCKET, R. I., І 181 з MANVILLE, R. I.

Отсим подаю до відома урядників і членів вище згаданих відділів, що

В НЕДІЛЮ, 19. ЛИСТОПАДУ (SUNDAY, NOV. 19' 1939)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ У. Н. СОЮЗУ

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 74 HARRIS AVE., WOONSOCKET, R. I. в год. 5. пополудні.

Урядники й члени вище поданих відділів повинні кончею прибути на ці збори. На зборах будуть промовляти в організаційних справах головний радний М. Давискіба й окружний організатор А. Маланчук. М. Давискіба, гол. радний У. Н. Союзу.

КОГУС, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ.

УКР. КАТОЛ. ПАРОХІЯ СВ. ПЕТРА І ПАВЛА при співучасті місцевих Братств і Товариств

В НЕДІЛЮ, 19. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 19, 1939)

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

Сегод для по Ст. Бойдї в год. 11:30 А. М. наші парох відслужать панахиду за упокій душ покійних Героїв Укр. Армії. Концерт розпочнеться в год. 7:30 вечором в галі Укр. Клубу в Парку. Програма свята добрий і багата. Святочну промову виголосить місцевий парох, бувший учасник і старшина укр. армії. Програма свята виконається під управою місцевого професора п. М. Сокольського. — Вступ вільний.

Запрошується всіх наших місцевих громадян українців, як рідних наших сусідів з Вотервілї, Грої, Амстердам і околиць. Святочний Комітет.

УВАГА НЬО ЙОРК, Н. Й. УВАГА
УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАПОМОГОВЕ
ТОВ. ДНІСТЕР, ВІД 361. У. Н. СОЮЗУ

ДРУГИЙ ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 18. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 18, 1939)

В ДВОХ ПРОСТОРИХ САЛЯХ LENOX ASSEMBLY HALL, 252-256 Іст 2. вулиця.

На тм бали будуть пригравати дві оркестри українські і американські танці, такі, як мелодії тут рождженя домагається. А для старших шось чудового. Хто прибуде не помагає того: напик, який собі хто бажав, смачна перекуска, як зазвичайно в нас буває. Хто прибуде, не помагає, забавляється як хто хоче. Потанцює там до сходу. Комітет Дністра всім гостям радо послужить. Вступ 40 ц. 266.8

За ширю обслугу ручить — Комітет.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Нью Йорк започатковує протестацинну акцію.

З ініціативи окружної управи ОДВУ й Центрального Комітету Українських Національних Організацій Нью Йорку скликано наради представників усіх українських національних товариств, організацій, парохів та клубів у справі влаштування в Нью Йорку великого протестацинного віча проти окупації українських західних земель більшовиками.

Наради відбулися в салі „Карпатія“ 10-го листопада ц. р. при співучасті яких 70 делегатів українських національних організацій Нью Йорку.

До перепроводження наради зібрано адв. М. Пізнака головою, а він покликав на секретарів В. Різника і В. Іваніка. Для зreferування цілі наради голова покликую ред. В. Душника, який заявляє, що минуло вже два місяці війни, а ми не знаємо, де стоїмо. Часами є моменти, коли треба вичекати, щоб прискоренням або нерозважним виступом не пошкодити справі. Але ми вже поставили перед доконані факти. Українські землі загарила Москва і їх уже ніби за згодою українського населення прилучено до Советів. Далше фактом є, що жертви є, і тр великі, але точно ми не знаємо, які, й не знаємо, чи будемо знати взагалі, бо Москва знає, як тихо мордувати мільони невинних людей, а перед цілим світом кричати про визволення поневолених. Західня Україна переходить тепер такий процес, як переходила Велика Україна в початках наїзду більшовиків. Не треба себе обманювати, що українці задоволені з того ярма, бо роздано малоземельним землю, що маємо українські школи й т. д. Це саме в початках мала Східня Україна, але жадна часина українського народу не витерпіла стільки з рук наїзників, як українці під владою „ясного сонця“ й визвольника „батька Сталіна“. Тому перет цілим світом мусило заявити, що українці ніколи не визнають нової окупації Москви й жадних інших окупацій українських земель, і що наше засадичне становище не змінилось, бо український нарід, не зважаючи на жертви й труди, буде змагаги до самостійної й соборної української держави.

Голова відкриває дискусію. Гром. Близнак бажає, щоб віче виразно зазначило, чого саме українці тепер бажують. Гром. Удич є за влаштування не тільки протестацинного віча в салі, але полученого в майдані протестацинним походом. Д-р Демидчук є за розпочаття ширшої й планової акції з Нью Йорку. Не треба, казав він, вибілюванням заколисувати наш нарід, бо Москва прийшла, щоб нас знищити, а не визволити. Щоб не допустити до нападу національної думки, треба звернути увагу на плян нові радіові програми, на українські школи й на культурну акцію. Треба вийти в зярок з усіма націями, загрожеженими Москвою, щоб створити оборонний вал проти комунізму, від Фінляндії аж до Кавказу. Гром. Лесків завжає, що ці всі справи добрі, але ми зійшлися для влаштування протесту й над тим треба говорити. Гром. Гулька запитує, чи є порозуміння між ініціаторами віча й „Обеднання“ і чому не зробити протесту в один день по цілій Америці. Адв. Пізнак відповідає, що „Обеднання“ погоджується з влаштуванням віча, але остаточне слово буде сказане на Конгресі. Віча також потрібно, щоб спростовувати американську опінію, що ніби українці відлучились більшовикам, за визволення й погоджуються з

окупацією. Гром. Гузар боїться, що таке віче може пошкодити нашим людям у краю й тому треба добре над тим застановитися. Гром. Колосівський є за те, щоб віче робили. Гром. Сокальчук вважає, що віче не пошкодить і ми повинні висказати свою думку. Гром. Тютюнник є за протест, каже, що він тільки може поможти. Ред. Душник говорить, що не може бути більшої причини до протесту, як тепер. Треба підкреслити, що українці не годяться з советською окупацією й тому віче робити зараз. Гром. Череватюк каже, що віче нам уже більше не пошкодить, бо нічого гіршого не може стаяти й Нью Йорк мусить дати приклад околицим, бо все буде дрімати. Гром. Чорнюк є за віче, але треба робити все уважно, щоб не було знову тягання до Вашингтону. Гром. Ковальчук є за віче, бо ми хочемо бачити діла й факти, чи українцям під окупацією добре. Гром. Мирощ каже, що за короткий час, до 26-го листопада, треба зробити віче в іншій формі, як дотепер, і вислати делегацію до Вашингтону з резолюціями. Гром. Ликтей є також за віче, бо тепер, коли комуністи втрапили вплив в Америці, американська опінія буде по нашій стороні.

Щоб закінчити дискусію, Гром. Роман Ляпіка дає внесок, щоб присутні делегати висловилися за влаштування протестацинного віча. Гром. Гутак попірає. По короткій дискусії

всі одностолосно ухвалили влаштувати таке віче.

Виринуло питання, хто має влаштувати віче: Центральний Комітет, чи Центральний Комітет і окружна управа ОДВУ, чи якийсь спільний комітет. По дискусії рішено одностолосно, що віче влаштує спільний Комітет українсько-американських організацій Нью Йорку.

До влаштування віча вибрано комітет з 13 людей, до якого ввійшли: М. Пізнак, М. Близнак, В. Череватюк, В. Душник, В. Гельнер, Р. Лапіка, В. Різник, С. Ковальчук, І. Сидор, Я. Колосівський, А. Гладун, А. Гурич, І. Гузар.

На внесок Гром. Р. Лапіки,

попертий Я. Колосівським, одностолосно рішено влаштувати протестацинне віче 26-го листопада в салі Купер Юніон.

Для ведення успішної пропаганди потрібно грошей. Тому на внесок Гром. Близнака рішено, що кожне товариство, що бере участь у вічу, має до 15-го листопада ц. р. переслати на кошги віча й на пропаганду від \$10 вище.

На цьому закінчено наради представників.

По нарадах відбулося засідання комітету. Комітет уконституувався в такому складі: адв. М. Пізнак, голова; Володимир Череватюк і Ілля Гузар, заст. голови; Володимир Різник, ректордовий секретар; Микола Близнак, фінансовий секретар; Іван Сидор, касієр; Володимир Душник і Роман Лапіка, пресові референти; Василь Гельнер, Анна Гладун, Ярослав Колосівський і Степан Ковальчук, контрольна комісія. Володимир Різник, секретар.

ПАВУКИ ПОМАГАЮТЬ АВТОМІБІСТАМ

Автоматичні годинники, установлені здовж дороги міською владою міста Оклахома, в Небрасці, для рахунку часу для автомобілів, що задержуються на дорозі, обмотують у „бабині літо“ павуки так, що автомобіліст дістає за 5 центів стільки права на задержку, скільки звичайно дістає би за 10 центів.

НА ЩО НЕ ТРЕБА СІДАТИ

4-літня Барбара Джансон з Пасадіни, в Каліфорнії, поховнулася й сіла на кактус. Лікарі й помічники шпиталю поготівля чотири години вибирали колючки кактуса з її плечей і ніг.

ВДОВА МАЄ 10 СИНІВ У ВІЙСКУ.

В Тонон-Ле-Бен у Франції живе одна вдова, що мала 10 синів, і всіх їх забрали вже до війська. Тільки найстарший з десятих синів був у військовій службі і був хорунжим.

УВАГА! СКРЕНТОН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛ. ЦЕРКВА СВ. АРХ. МИХАІЛА,
Норт Мейн і Говел ул.

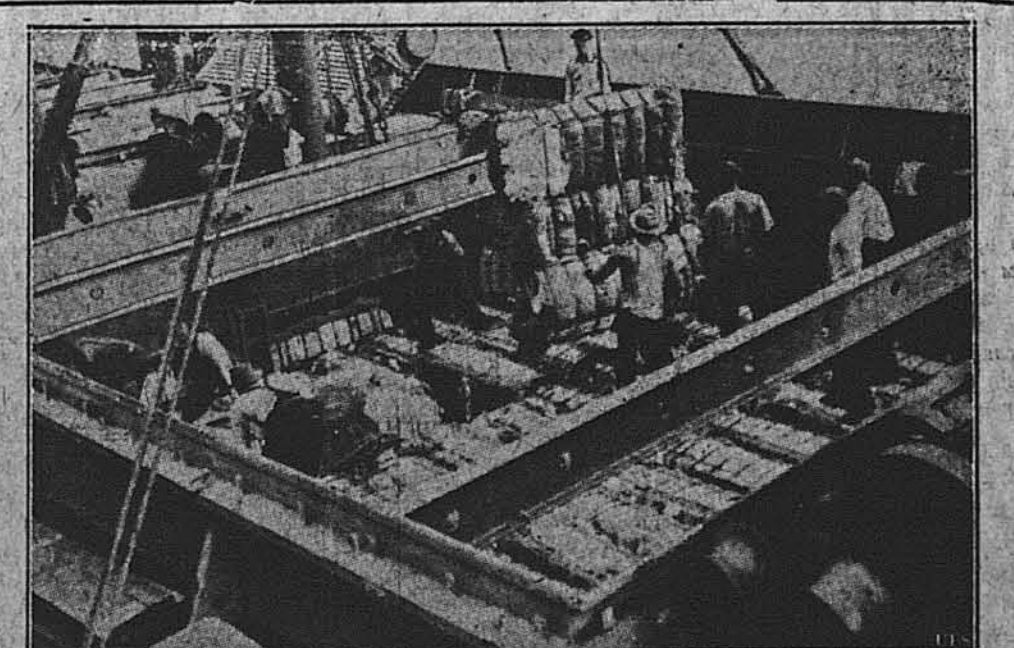
ДЕСЯТЬ-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

Починаючи святою місією в ЧЕТВЕР, 16. ЛИСТОПАДУ, в год. 7. вечір, Молебнем до Пречистої Діви Марії, що відслужить Всч. о. д-р Вол. Клодницький, а закінчиться в НЕДІЛЮ, 19. ЛИСТОПАДУ, Архирейською Службою Божою, що відслужить — ІХ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ АРХІЄПІСКОП АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ, ІОАН ТЕОДОРОВИЧ, при ласкавій участі доколических священників: Впр. і Всч. о. д-ра Вол. Клодницького, о. Льва Веселовського, о. Ізидора Костюка, о. Ів. Санчука, о. Антома Станітричука, о. Василя Дякова і о. Ів. Сеньчука, парохів.

Кожного вечора Молебнем, ранком в 9. години святої сповіді і Служба Божя. В неділю, в 9:30 год. ввечір, привітання Архипастира і Служба Божя; в неділю 5. вечір Велика Лїтїя; в год. 7. СПІЛЬНА ВЕЧЕРА І КОНЦЕРТ в церковній салі, що їх влаштують Церковний Хор і Шкільні Дїти.

До ласкавої участі на святу спільну молитву, вечеру і концерт запрошуємо шановних громадян — БРАТІВ-УКРАЇНЦІВ: з Олїфант, Майнерсвил, Філадельфія, Джансон Сіті, Вилікс-Бері, Нантїжон, Тейлор і з інших околиць.

Парохіальний Уряд.

ДЛЯ ВИСИЛКИ ЗА ГРАНИЦЮ.

Упорті Нью Орлієнс ладують бавовну для висилки за границю. Переважна частина йде до бавовняних фабрик в Англії.

В РУКУ ПО ВІДДАЛИХ У. Н. СОЮЗУ.

КЛІВЛЕНД, О.

Дня 29-го жовтня ц. р. культурне товариство ім. Тараса Шевченка від 291 Українського Народного Союзу, відсвяткувало третю річницю свого існування спільним обідом, на котрим були присутні репрезентанти сесидства, від 112 У. Н. С., Жіночого Товариства Просвіта, від 260 У. Н. С., товариства ім. Івана Франка, від 334 У. Н. С., і товариства Запорозька Січ, від 251 У. Н. С.

Свято вийшло задовільно; не було, щоправда, молоді, але заступали її родичі, котрим присутній п. О. Е. Малицький, як головний контролер У. Н. С., пояснив у довільній бесіді користі членів У. Н. С. та просив, щоб старалися про більше членів для У. Н. С. та щоб самі їх діти старалися пильнувати свого членства, платили за час свої вкладки, бо жадна інша українська організація не дає такого забезпечення і інших привілеїв, як У. Н. Союз. Підписаний секретар товариства; здав короткою світ із діяльності товариства, пояснюючи також, які користі може мати кожний член і членка, коли належать до У. Н. Союзу.

Забірали слово також представники тов. Стефан Кая і кас. Михайло Пелех. Говорили гості: п. Катерина Габрієльська, п. Розалія Кокоц, Микола Залозецький, Юрій Біліц, Йосиф Цюбан, Микола Страп і Микола Декан.

Є надія, що це свято додасть більшої охоти членам до дальшої праці для організування нових членів для У. Н. Союзу.

Теодор Гриней, секр. тов.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОДОВЖУЙМО ПОМІЧ РІДНИМ БРАТАМ.

Всі українські землі, з малими винятками, опинились тепер під пануванням червоного московського гнобителя, що безоглядно заводив свою жорстоку систему комунізму. Щоб дістати якесь моральне оправдання на цю систему, той московський гнобитель силою зганяв наших людей на західно-українських землях і заставляв їх голосувати за себе, за прилучення наших земель до Советів. Що те голосування вийде на користь Москви, всі знали добре наперед, бо всі добре знають про московську систему „голосування“. А большевицькі агенти за границею, аокрема тут в Америці, аж вискакують зо шкіри, так захвальною теперішню зміну і переконують кожного, що та зміна вже стала і до неї треба всім приспособлятися.

З ПОДРОЖІ ДО ВІЧНО ХОЛОДНИХ КРАЇВ.

На верхній світлинці корабель „Ефі М. Морісі“, на котрому капітан Роберт Бартел їздить у відвідуванні околиці кожного року. Корабель переїжджає попри асодову гору. Гора має природний міст.

Нижче: один з моряків дає ескімоській жінці папіроску. Направа: ескімос, одітий в одіж, зроблену в Америці. На спідній світлинці ескімоські діти бавляться собаками, що грають в ескімоському житті важну роль як головне потягове звіря.

Та наша думка відмінна. Український нарід пережив уже неодну зміну, неодного деспота. Деспоти один по другім погинули, а український нарід залишився цілий, живий. Ми маємо останній приклад на Польщі. Що Польща нашим людям не виробляла, як їх не давала, не колонізувала! Як згрідливо поводитися, як ображувала наших людей. Здавалося полякам, що вони такі сильні, що ніяка сила на світі не повалить їх. Та бже око за тим слідом й прийшла на них кара, і то так нагло, що вони й досі не очуналися, що з ними сталося.

Ще три місяці тому наш нарід під польським пануванням був прибитий, придавлений до землі, так, що здавалося, не видержить. А проте не подався, боровся, відбивав напади та кріпився вірою, що воно зміниться, а гнобитель буде покараний. Неодін чужий політик і журналіст уважав нас наївними, коли ми твердили, що воно так вічно бути не може. А ось по трьох місяцях що сталося? Ти бутні польські провідники, Ридзи Смігли, Беки й інші так соромно до Румунії втікали.

Нині всі загально стверджують, що Польща соромно про-

валилась, бо не була як слід до тієї війни підготована. А не була підготована тому, що свою силу й енергію витрачувала на гноблення інших народів, в першу чергу українців. Гітлер загрожував їй уже здавна інвазією, а засліплена Польща того не бачила і всі свої сили пакувала на українські землі, щоб винародовити українців. Чи винародовила? Чи багато це їй помогло?

Хай це буде наукою і для московських червоних гнобителів. Доля змінлива. Грім може таксамо нагло вдарили на Москву, як ударив на Польщу. Може той грім буде інак-

ше виглядати, та з іншого джерела походити, але сила його не буде менша. Ціла советська система гнету, шпигунства і насильства може так легко впасти, як уцала „модарствова Польща“. Польщу розбірали три рази перед тим. Але й Росія не раз кривавилась у своїх власних революціях. Батько Сталін це сам добре пам'ятає. Пам'ятає він також, як розстрілювали батькушку Миколу...

Москва тепер хвалиться, що українці на західних землях діставили землю в свої руки і що це заслуга Москви. Дивля, яка щедря Москва. Вона дає нам те, що віддавна до нас належало. А до того — на як довго дозволить Москва нашим людям задержати їх власну землю? Чи мають наші люди землю в своїх руках у Советській Україні? Чи вони дружать нею та пожиткують її плодами? Ми добре знаємо, що там сталося. Землю людям забірали, і то не лиш ту, що належала колись до поміщиків, але й ту, що знаходилась у руках селян і віддавна була їх власністю. А всіх наших селян переміщено на „форнадів“ по колективних фармах. Панщину завели і більш нічого. Те саме вони зроблять і на західно-українських землях. Бо вони дають лиш короткий час пожититись нашим людям землею, а після відберуть її і всіх пороблять кріпаками.

Ми звідси повинні далі нести поміч нашим братам у їхній боротьбі до визволення. Вони тої помочи від нас тепер більше потребують, ніж колинебудь передтим. Ми мусимо переконуювати світ, що тільки могутня вірна українська держава може вдержати на сході Європи лад і порядок.

Н. Давискіба,
Бостон, Масс.

СТАЛЕВІ ЛЕГЕНІ.

Густо — часто зустрічаємось у пресі згадками про т. зв. „сталеві легені“. Зокрема сали про цей винахід у зв'язку з хворобою американського мільонера Ф. Спайта, що підчас побуту в Китаю важко захворів на дитячий параліж. Він був би помер, колиб його не були відразу рятували постійним штучним віддиханням при помочі „сталевих легенів“. Що це такі ті „сталеві легені“? Це герметично замкнений металевий циліндр, з апаратом, що витворює високе й низьке тиснення. Хворий лежить у внутрі циліндра, на гумовому матеріалі; з циліндра вистає тільки голова хворого. Спеціальний мотор витворює внутрі циліндра високе тиснення, а це з черги натискає на легені й усуває з них ажури повітря. По кількох секундах мотор випомповує з циліндра повітря, витворюється низьке тиснення і тоді легені напов-

ЗБОРИ ВІДЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРИФІДІА, Н. Дж. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 372, відбулися в п'ятницю, 11 листопада, в годині 7:30 вечором. Присіли всіх членів прибути на ці збори ко- нечно, бо є справи до порішення. — Ю. Голіський, предс.; В. Репонещ, кас.; П. Ярем, секр.

АШЕНТАВІ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 147, відбулися 19 листопада, на гали баро- кляний, 803 Фронт ул., в 2 годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час та старатися запла- тити вкладки, котрі ввійли за 1938 і 1939, бо на наступний місяць від- будеться контроль, так буде мусів- ати довг предстатити членам. За- клікуємо членів, щоб цього місяця старалися сповнитися своїм обов'язком, щоб не була потім нарі- кання на ура. Довгуючі що не за- платять свої вкладки найдалі до 25 цього місяця, будуть суспендовані, як старші, так і діти. — П. Матков- ський, предс.; П. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 239, відбулися в суботу, 18 п. м., в год. 8 вечір. Біжучі справи буде погляджувати секретар вже від год. 7 вечір. На порядку нараз важкі біжучі справи. Зокрема ювілейне свято У. Н. Сою- зу, яке відбувається в неділю, 26 п. м. в год. 5 попол. Принаймні всіх членів обов'язкова. — Урал.

МІЛВІД, Н. Дж. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від 347, від- будуться в неділю, 19 листопада, в 2 годині пополудні, в гали, де за- печено. Просимо всіх членів при- йти на збори, бо є справи до пола- годження. Довгуючі членів най- ідуть і виправляють свої довги, щоб не переносити довгів на наступ- ний рік, бо на наступний місяць бу- де контроль. — М. Ромашко, предс.; К. Лосицька, кас.; Г. Тимчик, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 83, від- будуться в неділю, 19 листопада, в годині 1 пополудні, в домі У. А. Горюжана, 847. Порт Френклана ук. Просимо членів прибути на ці збори. Кожний член повинен випрати- ти свої вкладки перед замкненням рахунків, щоб контроль могла про- вести і не переносити довгів на бу- дущий рік, бо замкнення рахунків кінчиться в листопаді. Припадається членам, щоб за померлого члена кожний приніс одного долара. — М. Кончак, предс.; С. Чорномір, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 373, відбулися в суботу, 18 листопада, в годині 7:30 вечір, в церковній гали Св. о. Ніколая, при Оклені і Райс ул. Про- симо членів прийти на ці збори. Просимо довгуючих членів прийти та виплатити свої заборгованості, бо в противному разі можуть бути суспен- довані. — Тома Полода, предс.; Ва- сіль Пилипів, кас.; Алірій Боднар- чук, секр.

WILLIAMSTOWN, N. J. Meeting of Branch 307 of the Ukrainian National Association to be held Sunday, Nov. 19, 1939, at 1 P. M. in the St. Peter & Paul Church Hall at Williamstown, N. J. — Joseph Arkatyn, Sec., 252 Black Horse Pike, Williamstown, N. J.

DR. M. SMITH
MOVED TO
353 EAST 19th STREET
between 1st & 2nd Avenues
NEW YORK CITY
Tel. 5 Tuynant 9-1679
Hours: 12-2; 6-8

ЛІК НА ШЛУНОК
Це славне ЄВРОПЕЙСЬКЕ при- родне средство рекомендують го- ловно тим, що терплять на катар шлунока й кишків, нестерпність, сна- гу, здуття й газ. Ціна Одні До- лар. Заоволення шлунок!
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73rd St., New York, N. Y.

ноються свіжим повітрям. „Сталеві легені“ ужива- ють тоді, коли наступило по- раження віддихових м'язів — отже при затроєннях газами, а також у топильниках.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
Гості в хроніці нехити зов- ніжні жінки — Шкіра в крові. Аналіз крові для подругого си- довства.
Геморойди й жінки лікується без операції.
222 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 17.
Грамерскі 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслу- гає: Х. & Флюороскоп.

ЗАМЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
Доводять до безпартійного терпіння. Аналіз крові, дулі „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація. ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ забезпечують удачу літноту. Ревматизм, став, „Гей Фівер“, астма, кропотливі відходої кишків, пікури, алергія, нерви лікується модерною способами. ПОРАДА ЛАРОМ.
DR. DE RUHA
122 East 86th St., New York City
Кожного дня від 10—2 год.
1 від 4—9. У неділю від 10—2.
Офісна жінка для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до 12 вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

GEORGE SALOWICH
FUNERAL DIRECTOR
and LICENSED EMBALMER
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Капелля і Офіс
3932 LIVERNOIS AVENUE,
DETROIT, MICHIGAN.
Phone: LAfayette 1334.

МИРОН ЛІТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжнців як далеко поз- іонарком. Браїл потреби тел- фонуйте до нас. Обслу- га шир- і дешева. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: EXet 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Зараджує погребам по ціні та низькій, як \$150. Обслу- га найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА- ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРґ

(18)

Бачачи це, Дарно закричав з розпучкою: „Ні, ми не встигнемо, Тарзане! Ці чорти же- нуть скорше від антилоп!“ „Ми мусимо зупинитися і бо- ротися“, закликав майже без духу Пері. Це бачив тепер і сам Тарзан, який сам міг іще далеко бігти, хоч мав на пле- чах Дженту. „Встаньте і збе- ріться доокруги Дженту“, приказав він.

Миттю створився перстень доккола діщини; обличчям чоловіки звернулись до дику- нів. Кожний член цього неща- сливого гурта мав палнну зброю. Тільки Тарзан не мав її, бо мав більше довіри до своїх рук і м'язів, ніж до стрільби. „Вони вже тут, стрі- ляймо!“ — закричав Пері. Роздався вистріл з кількох стрільб.

Кілька дикунів упало тру- пом, але решта далі зперто посувалася вперед. Кланцуні замки стрільб і револьверів. Знов роздався вистріл, знов кілька жовтих трупів. Та реш- та цієї жовтої орди далі на- ступала. Тепер дикуни щільно замкнули білих. Один дикун, що був більший за інших, ки- нувся до Тарзана зо списом в руках.

Тарзан в останнім моменті ухилився перед списом та водночас замахнувся своєю ру- кою; узброєною вожею. Немов дикий звір закричав дикун і впав на землю, облитий вла- стною кровю. Але своїм тілом дикун придавив Тарзана до землі. Тепер кинулись на ньо- го кілька інших дикунів і при- давили його до землі.